

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Viite:

Lauhanen, R. (2022). Metsätuholain muutokset voimaan vuoden alussa. *Koneyrittäjä*, 53(1), 14–15.

Metsätuholain muutokset voimaan vuoden alussa

Kirjanpainajayhteiset
tekevät kuusikossa
paha jälkeä.

Metsätuholain muutokset tulivat voimaan vuoden 2022 alussa. Muutosten myötä juurikäävän torjunta on tehtävä sen leviämisen riskialueella toukokuun alun ja marraskuun lopun välisenä aikana myös erilaisissa linjahakkuissa. Kotitarvehakkuissa ei torjuntaa vaadita jatkossakaan. Männyn osalta ainespuun mitat täyttävää puutavaraa voi olla enintään 50 kiintokuutiota varastossa, kun raja-arvo oli ennen 20 kuutiota ytimennävertäjähyönteisten estämisen kannalta. Kuusen osalta määrä on edelleen tasolla 10 kiintokuutiota metsätuholain ja kirjanpainajavaaran puitteissa. Muilta osin vähintään 0,5 hehtaarin linjahakkuista on tehtävä metsänkätöilmoitus, kuten Suomen metsäkeskus ohjeisti jo viime kesänä.

TEKSTI JA KUVAT: RISTO LAUHANEN, SEAMK

Kirjanpainajat aiheuttivat pahoja metsätuhoja eteläisessä Norjassa 1980-luvun alussa. Voimakkaat myrskyt olivat niiden tuhojen taustalla, kun kirjanpainajat pääsivät myrskytuhoihin lisääntymään. Tuhojen seurauksena Norjaan tuli laki metsätuhojen torjunnasta. Suomeen vastaava laki tuli 1.7.1991.

Viime vuosina kirjanpainaja on ollut vakava ongelma keskisessä Euroopassa niin metsille, metsänomistajille kuin sahureille. Keski-Euroopan mittavilla kirjanpainajatuhoilla on ollut vaikutusta myös Suomen puumarkkinoihin. Ilmastonmuutoksen voimistuessa metsätuhot ovat vakava haaste metsille. Metsätuhojen kokonaisvaltaisella torjunnalla turvataan myös kotimaista puuhuoltoa jatkossa.

Puutavara ajoissa pois metsästä

Hyvästä metsähygieniasta on tarpeen huolehtia, jotteivat hyönteiset pääse aiheuttamaan tuhoja omissa tai naapurin metsissä. Ajantasaisesti metsätuholain (1.1.2022) mukaan eteläisimmässä Suomessa eli A-alueella, pitää syyskuun alun ja toukokuun lopun välisenä aikana kaadettu tai metsään joutunut kuusipuutavara korjata ja kuljettaa pois 15.7. mennessä. Keskisen Suomen B-alueella aikaraja on 24.7. sekä Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin C-alueella 15.8. mennessä. Kuusen osalta kyse on yli 10 kiintokuution määrästä.

Mäntypuutavara on vastaavasti toimitettava pois A- ja B-alueilla heinäkuun alkuun mennessä ja C-alueella 15.7. mennessä. Luonnonvarakeskus on linjannut edellä mainittuja aikoja käytännön metsätalouden avuksi. Mäntypino voi olla enintään 50 kiintokuutiometriä.

Lisäksi eteläisen Suomen A-alueella kesäkuun alun ja elokuun lopulla hakattu kuusipuutavara on vietävä pois metsästä ja välivarastolta 30 päivän sisällä hakkuun aloittamishetkestä. Tällä osin puutavaran kaukokuljetuksen ohjauksen merkitys korostuu jatkossa.

Suomen metsäkeskuksen sivuilla on esitetty karttojen avulla edellä maini-

tut aluevyöhykkeet. Jatkossa Suomen metsäkeskuksen ja Luonnonvarakeskuksen tiedotteita on tärkeää seurata.

Metsään joutunut ainespuun mitat täyttävä havupuutavara koskee myös myrsky- ja lumituhopuita. Mikäli tilanne olisi puunkorjuun tai kaukokuljetuksen kannalta kohtuuton, voidaan puutavara käsitellä muulla tavalla. Puut voidaan esimerkiksi kastella tai peittää, tai lehtipuutavaraa voidaan kuormata havupuuvaretojen päälle.

Jatkossa suurin metsätuhoaste on mahdollisissa kesäaikaisissa myrskyissä, jotka sattuvat kuusikoihin.

Juurikäävän torjunta kaikkiin hakkuisiin

Juurikääpäsienen torjunta on tehtävä kaikissa kesäajan hakkuissa asianmukaisin menetelmin lajin leviämisen riskialueilla toukokuun alun ja marraskuun lopun välisenä aikana. Juurikäävän torjunta koskee myös erilaisia linjahakkuita sekä kivennäis- että turvemaita. Säädöskokoelma sisältää tarkemmat ohjeet.

Asia ei kuitenkaan koske kotitarvehakkuita. Lisäksi metsänluonnon monimuotoisuuden vaalimisen kannalta tärkeät kohteet ja tutkimusmetsät on rajattu juurikäävän torjunnan ulkopuolelle.

Jatkossa yleistyvät sähkölinjojen maakaapeloinnit ja tuulivoimaloiden sähkönsiirtolinjat vaativat metsänhakkuita. Linjahakkuiden osalta on voinut sattuua tilanteita, joissa metsänomistajan tai hakkuuoikeuden haltijan on pitänyt kaupallisessa kesähakkuussa tehdä juurikäävän torjunta. Mutta kun voimayhtiö tuli jonkin ajan päästä tekemään samalle kesähakkuuleimikolle kilometrin mittaisen linjahakkuun, ei juurikäävän torjuntaa vaadittu.

Tilanne on nyt siis toinen. Juurikäävän torjuntavelvoite merkinnee myös sitä, että erilaiset infrayhtiöt joutuvat teettämään metsänkäsittelyt ammattitaitoisilla koneyrityksillä, joilla on asianmukaiset konekalustot. Enää ei voi puita kaataa noin vain kaivinkoneella nurin toisen maalle. Puiden nurin kaataminen toisen maalle ei ole sitä paitsi hyvän metsähygienian hengen mukaista.

Suomen metsäkeskus valvoo metsätuholain noudattamista. Tarkempia tietoja ja ohjeita saa metsäkeskuksesta sekä alan säädöskokoelmasta. Myös mahdolliset sanktiot on niissä mainittuina.

Metsänomistajan ja metsäalan toimijoiden omavalvonta on tärkeää mm. puutavaran varastoinnin osalta. Lisäksi koneyrityksien havaintoja mahdollisista tuhoista tarvitaan. Ammattimaisuus ja vastuu korostuvat uusissa säädöksissä.

Edellä oleva teksti on referaatti alan nykyhetken tilannekuvasta. Tarkat säädökset ovat alan kokoelmissa ja Suomen metsäkeskuksesta kannattaa alan toimijoiden kysyä lisätietoja.

Metsänkätöilmoitukset linjahakkuisiin

Vuoden 2020 lopulla metsänkätöilmoitukseen tuli mukaan metsätuhoja koskeva tieto. Jos hakkuutarpeen taustalla on metsätuho, niin tuhojen tilastointi ja seuranta tehostuivat uudella toimintamallilla.

Lisäksi hanketoteuttajan, esimerkiksi tuulivoimayhtiön, on tehtävä metsänkätöilmoitus vähintään 0,5 hehtaarin linjahakkeista. Suomen metsäkeskus ohjeisti asian kesällä tällä tavalla. Näin estetään, ettei linjahakkuu satu arvokkaalle luontokohteelle tai metsälain 10 §:n kohteelle tai liito-oravan kotimetsään.

Metsäenergian tarve kasvaa lähivuosina

Bioenergia ry:n mukaan vuonna 2021 energiaturvetuotanto jäi noin 2,7 miljoonan kuution eli 2,7 terawattitunnin tasolle. Huippuvuotona tuotanto on ollut 20-30 miljoonaa kuutiota eli 20-30 terawattituntia.

Kun Venäjän puumarkkinatilanne vaikuttaa epävakaa, niin ainespuuksi kelpaamattomia kotimaisia talousmetsien myrskytuhopuita olisi viisasta korjata ja hakettaa bioenergian tuotantoon. Tuontihakkeen sijaan on järkevää pitää miehet ja koneet töissä, kun energiaturpeen käyttö on vähentymässä.

Mahdolliset tuhopuut sopsivat myös tuorehakeen tuotantoon ja käyttöön. Manner-Suomen maaseutuohjelman ja Hämeen Elykeskuksen rahoittama EIP-hanke "Tuorehakekonsepti maatilamittakaavassa" selvittää osaltaan alan ongelmakenttää.